

TAQVIM

SIFATLI TA'LIM VA FANLARARO INTEGRATSIYANING
AHAMIYATI**Daminov Mirzohid Islomovich p.f.n., dots.***Buxoro davlat pedagogika instituti direktori*

Yurtimizda olib borilayotgan davlat siyosatining markazida inson va uning manfaatlarini ta'minlash ustuvor vazifa etib belgilangan. Shu yurtda yashayotgan har bir insonning tinch va baxtli hayot kechirishi uchun, sog'salamat bo'lishi va farzandlarimizning sifatli ta'lim olishi, oilalarning farovon hayot kechirishi uchun zarur sharoitlar yaratilmoqda.

Buning asosi sifatida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 28 - fevraldagi PF-27-sonli Farmoni bilan tasdiqlangan 2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi, "Insonga e'tibor va sifatli ta'lim yili"da amalga oshirishga oid Davlat dasturida belgilangan vazifalarni ko'rishimiz mumkin.

Muhtaram Prezidentimiz Sh.M.Mirziyoev Yangi O'zbekistonni barpo etish haqidagi dasturul amal so'zlari diqqatga sazovordir: "Yangi O'zbekistonni barpo etish – bu shunchaki xohish-istak, sub'ektiv hodisa emas, balki tub tarixiy asoslarga ega bo'lgan, mamlakatimizdagi mavjud siyosiy-huquqiy, ijtimoiy-iqtisodiy, ma'naviy-ma'rifiy vaziyatning o'zi taqozo etayotgan, xalqimizning asriy orzu-intilishlariga mos, uning milliy manfaatlariga to'la javob beradigan ob'ektiv zaruratdir. Biz bu yo'lda islohotlarimizning asosiy harakatlantiruvchi kuchi bo'lgan jamiyatimiz a'zolarining bilim va salohiyati, kuch va imkoniyatlarini, butun azmu shijoatimizni ishga solishimiz lozim. Shundagina mamlakatimiz xalqimiz orzu qilgan, jahon maydonida kuchli salohiyat, munosib obro'-e'tiborga ega bo'lgan, har tomonlama obod va farovon davlatga aylanadi". Ushbu ulug'vor maqsad "Yangi O'zbekiston", "Inson qadri", "Ma'rifiy jamiyat" g'oyalarining ilgari surilayotganligida ham tobora namoyon bo'lmoqda. Zero, Prezidentimiz ta'birlari bilay aytganda: "Ushbu tushuncha mamlakatimizning zamonaviy qiyofasini shakllantirish, yurtimizda

demokratik davlat, erkin fuqarolik jamiyatini barpo etish, Uchinchi Renessans poydevorini yaratish borasidagi islohotlarimizning tayanch g'oyasini ifoda etadi” .

Yangi O'zbekistonda ma'rifatparvar davlat barpo etishning ijtimoiy-iqtisodiy va ma'naviy-axloqiy asoslarini optimallashtirish deganda nimani tushunyapmiz, nimalarga e'tibor berishimiz kerak, qanday bunyodkor g'oyalar bizga kuch-quvvat ato etadi, yoshlarimizga cheksiz ilm, kafolatlangan ta'lim olish huquqi va kelajakda munosib va sog'lom turmush tarzi, shuningdek, har bir fuqaroga o'z haq-huquqlarini qonun ustuvorligi asosida ta'minlanishi kabi hodisalarni tushunamiz.

Bu borada yaqindagina qabul qilingan yangilangan Konstitutsiyamiz eng avvalo yuqoridagi asosiy g'oyaviy mazmunga ko'ra, yurtimizda qurilayotgan Yangi O'zbekistonning o'zi ma'rifatparvar davlat ekanini, yurtimizdagi barcha sa'y-harakatlar shunga qaratilganini ifodalab turibdi.

Bugun biz tarixiy davrning mas'uliyatli va hal qiluvchi pallasida turib, mamlakatimiz taraqqiyotida yangi davrga qadam qo'ymoqdamiz. Xalqimiz intilayotgan ijtimoiy davlat va ma'rifiy jamiyat qurish kabi buyuk maqsadni amalga oshirishga munosib hissa qo'shadigan yoshlarni tarbiyalashimiz va ularga sifatli ta'lim berishimiz lozim.

Ta'lim sifati va samaradorligini oshirishda fanlararo integratsiya muhim ahamiyatga ega. Ta'lim tizimida fanlararo integratsiyani amalga oshirish hozirgi davrdagi dolzarb mavzulardan biri hisoblanadi. Ta'limda integratsiyani amalga oshirish o'quvchilarning fanga bo'lgan qiziqishlarini oshirishda va dunyoqarashi keng mustaqil fikrli shaxs bo'lib yetishishida o'ziga xos rol o'ynaydi.

Integratsiya (lot. Integration tiklash, to'ldirish) bu fanlarning differensial jarayon davomida yaqinlashuvi va bog'lanish hosil qilishi hisoblanadi. Integratsiya jarayoni fanlar orasidagi aloqani yangi, yuqori sifatda bir biriga bog'lash bosqichi bo'lib, o'zini yuqori ko'rinishda namoyon eta olishi lozim bo'ladi. Shuni alohida ta'kidlash joizki, integratsiya jarayoni ildizlari uzoq o'tmishdagi xalq va ilmiy pedagogikaga asoslangan.

O'tmishdagi xalq pedagogikasida didaktika ta'sirining ruhiy pedagogik xususiyati hamda psixologik pedagogik bog'liqlik to'g'risida K.D.Usheniskiy shunday degan edi: “Har qanday fan tomonidan xabar qilinayotgan bilim va g'oya dunyo va hayotga keng nigoh va yorituvchan holatda berilishi lozim”. O'sha davrlarda ham olimlar fanlar o'rtasidagi

bog'lanishni ya'ni, integratsiyani qo'llash taqdim etilayotgan bilimlar hayotga keng nigoh tashlash imkonini berishini alohida ta'kidlab o'tishgan.

Biron bir fandagi mavjud yoki yangi ma'lumotlarni bola doim ham yaxshi eslab qolmasligi mumkin, lekin mana shu mavzular boshqa fanlardagi ma'lumotlar bilan boyitilsa, ya'ni o'zaro bog'lanish orqali yoritilsa ham qiziqarli, ham eslab qolish osonlashadi.

Ta'lim sohasida fanlararo integratsiyani joriy etish yo'nalishida o'qitish tamoyillari va usullarining jadal rivojlantirish, dastur va darsliklarning yangilansh, yangi usuldagi o'qitish metodlarini shakllantirish ishlari amalga oshirilmoqda.

Xulosa o'rnida shuni alohida ta'kidlashimiz kerakki, ta'limdagi integratsiya inson faoliyatining istalgan sohasi uchun yuqori sifatli mutaxasislarni tayyorlashga xizmat qiladi. Zamonaviy ta'limda integratsiya texnologiyasi fanning alohida qismlarini yaxlit kompleksga birlashtirishni ta'minlaydi. bundan tashqar bu nafaqat turli bilimlarning mexanik aloqasini, hattoki ularga o'zaro bog'liq bo'lgan yondashuvni qo'llash va muayyan muammolarni hal qilishda inson tizimli ravishda harakat qilishi kerak bo'ladi.